

Εισαγωγικό Σημείωμα

Η θερμή υποδοχή του 1ου τεύχους της *Κριτικής Εκπαίδευσης* από τον κόσμο της εκπαίδευσης έδειξε ολοκάθαρα ότι το περιοδικό μας έχει τη δυνατότητα να εκπληρώσει το βασικό σκοπό της έκδοσής του, δηλαδή να αποτελέσει συνέχεια της θεωρητικής παρακαταθήκης της κίνησης της Κριτικής Εκπαίδευσης η οποία συγκροτήθηκε την τελευταία δεκαετία στη χώρα μας και να την εμπλουτίσει. Έτσι, αποφασίσαμε να εκδώσουμε το δεύτερο τεύχος του περιοδικού πιο σύντομα απ' ό,τι είχαμε αρχικά προγραμματίσει.

Στο 2ο τεύχος της *Κριτικής Εκπαίδευσης* (Δεκέμβριος 2021) δημοσιεύονται έξι κείμενα, κατά αλφαβητική σειρά των επωνύμων των συγγραφέων τους. Το πρώτο είναι ένα κείμενο του Δημήτρη Γληνού. Δημοσιεύτηκε, όπως μας πληροφορεί στη σχετική εισαγωγή του ο Χρήστος Τζήκας, τον Μάιο του 1932 στο περιοδικό *Μελέτη - Κριτική* ως απάντηση στο ερώτημα των φοιτητών του Ακαδημαϊκού Ομίλου «Ποιες πνευματικές κατευθύνσεις νομίζετε ότι πρέπει να ακολουθήσουν οι νέοι;». Σκοπός της δημοσίευσης του κειμένου του Γληνού είναι αφ' ενός η ανάδειξη και συζήτηση των ζητημάτων που αναδεικνύει (όπως, παραδείγματος χάρη, η σχέση ανάμεσα στις επιστήμες και στην πολιτική), αφ' ετέρου η υπογράμμιση της σημασίας που δίνει η Κριτική Εκπαίδευση στη συστηματική μελέτη της ιστορίας της εκπαίδευσης και της παιδαγωγικής.

Στο δεύτερο κείμενο, οι Γιώργος Γρόλλιος και Τάσος Λιάμπας προσεγγίζουν τη σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Οι συγγραφείς αναλύουν τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πολιτικής, την προσδιορίζουν ως νεοφιλελεύθερη - νεοσυντηρητική και ερμηνεύουν τη σύγχρονη προώθηση και εφαρμογή της στη βάση της ιστορικής διαμόρφωσης των κοινωνικοπολιτικών συσχετισμών δύναμης, οι οποίοι αποτελούν αποτελέσματα της σύγκρουσης συγκεκριμένων κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων.

Στο τρίτο κείμενο, ο Θεοφάνης Μαργαρώνης αρχικά εξετάζει κριτικά το μοντέλο της πολιτισμικά ανταποκρινόμενης διαχείρισης σχολικής τάξης. Στη συνέχεια, παρουσιάζει τις διαστάσεις της κοινωνικά κριτικής διαχείρισης σχολικής τάξης και μελετά την επιβεβαίωσή τους στη διδακτική πράξη μέσω μιας μελέτης περίπτωσης εκπαιδευτικού

της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καταλήγοντας στο ότι η διαχείριση της σχολικής τάξης πρέπει να γίνει μια κοινωνικά και ιδεολογικά προσανατολισμένη διαδικασία, σε αντιδιαστολή με την αναζήτηση σχετικών μεθοδολογιών οι οποίες αποκρύπτουν τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνέπειες της εργασίας των εκπαιδευτικών.

Στο τέταρτο κείμενο, η Αλεξάνδρα Μητσιάλη αναλύει τα μυθιστορήματα της Άλκης Ζέη που εισήγαγαν στην ελληνική παιδική λογοτεχνία δύο καινούρια, με τον τρόπο και στην έκταση που τα υποστήριξε, στοιχεία: την οπτική γωνία του παιδιού και το παιδί ως πολιτικό - ιστορικό υποκείμενο. Εκτός από τη λογοτεχνική απόλαυση που προσφέρουν, τα μυθιστορήματα της Ζέη εισάγουν σ' έναν τρόπο σκέψης και σ' έναν τόπο αξιών, δίνοντας στους εκπαιδευτικούς αναμορφωτές διανοούμενους ευκαιρίες να μελετήσουν, μαζί με τους μαθητές τους, τα ζητήματα των κοινωνικών ανισοτήτων και της ιδεολογίας διαχρονικά και διακειμενικά, καθώς και τις σχετικές δυνατότητες της δικής τους παρέμβασης.

Στο πέμπτο κείμενο, ο Χαράλαμπος Νούτσος παρουσιάζει ορισμένα προβλήματα και ορισμένες τάσεις της ιστοριογραφικής παραγωγής για τη νεοελληνική εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζει εκδοτικά εγχειρήματα, υποβάλλει σε κριτική επισκοπήσεις της βιβλιοπαραγωγής για την ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης και πραγματοποιεί έναν πολύ σύντομο απολογισμό της δικής του ερευνητικής εργασίας, αντιλαμβανόμενος την ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης ως εξειδικευμένο επιστημονικό πεδίο θεωρητικών και πολιτικών αγώνων και ερχόμενος σε αντιπαράθεση, μεταξύ άλλων, με γεγονотоλογικές και μεταμοντέρνες - πολιτισμοκρατικές ιστοριογραφικές οπτικές.

Στο έκτο κείμενο, οι Αναστάσιος Σιάτρας, Νεκτάριος Τσόκας και Δημήτριος Πρεμέτης ερευνούν τις αντιλήψεις σπουδαστριών που έλαβαν μέρος σε παιδαγωγική μετεκπαίδευση η οποία αφορούσε το αν μπορούν όλες οι μαθήτριες να πετύχουν ισότιμα υψηλά εκπαιδευτικά αποτελέσματα, χρησιμοποιώντας την κριτική έρευνα-δράση και την ποιοτική ανάλυση περιεχομένου. Συμπεραίνουν ότι η μετατόπιση των αντιλήψεων των σπουδαστριών συνέβαλε στην αποδόμηση του αφηγήματος της ατομικής ευθύνης των μαθητριών και επομένως αναδεικνύεται η σημασία της οικοδόμησης κριτικών παιδαγωγικών στρατηγικών στην αρχική εκπαίδευση και στη μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών.